

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
5. SEPT.
1996

Letnik 51
Štev. 36 (2875)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

ORF naj oddaja teletekst tudi v jezikih manjšin!

Že dalj časa oddaja ORF na programu 3sat teletekst v retoromanskem jeziku, nedavno pa smo na istem programu lahko prebrali vest v cimbrjščini, jeziku, ki ga govorijo v okolici Luserna v italijanskem Trentinu. Le v jezikih avstrijskih manjšin to očitno ni mogoče, ker da obstajajo tehnični problemi. Kot kaže primer 3sat-a, so to jalovi izgovori. Zato je zahtevala državnozborna poslanka Terezija Stoitsits v izjavi za tisk uvedbo nekaj strani dnevno na teletekstu ORF-a v manjšinskih jezikih, zlasti v hrvaščini, slovenščini in madžarščini. »Narodne skupnosti nujno potrebujejo javnost, da ne bi bile popolnoma porinjene na rob. Elektronski

mediji in predvsem ORF kot javnopravni ponudnik imajo pri tem osrednjo vlogo«, tako Stoitsits. »S svojimi manjšinskimi uredništvi, predvsem s hrvaško/madžarsko redakcijo na Gradiščanskem in s slovensko redakcijo na Koroškem ima ORF specializirane in kompetentne novinarske ekipe. Te bi lahko takoj ponujale poročila, ki jih že tako dnevno producirajo in širijo preko radia in televizije, brez nadaljnjih stroškov še po teletekstu.«

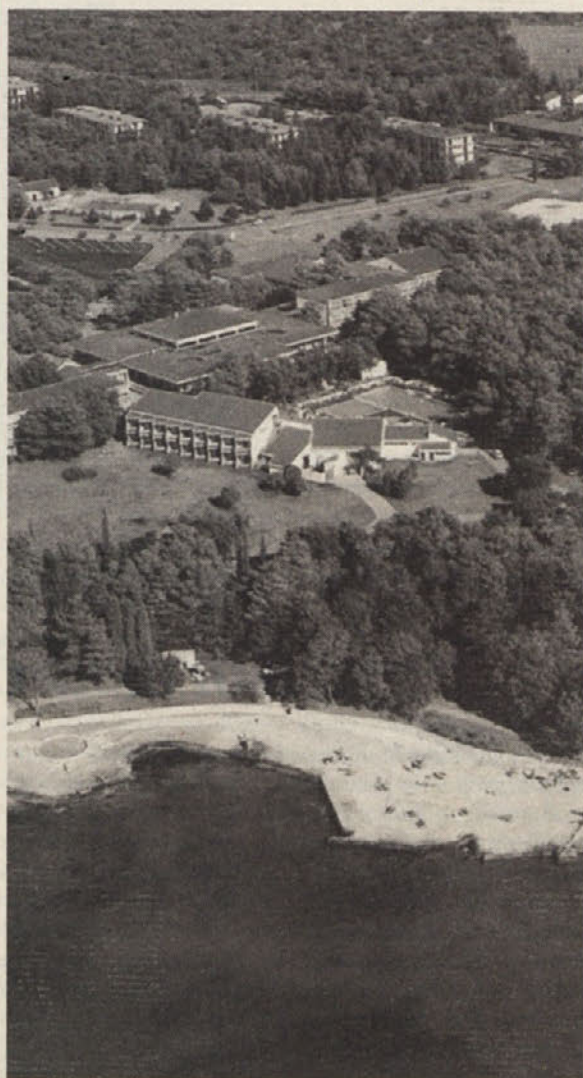
Poročila na teletekstu bi imela za manjšine to prednost, da bi bile novice v maternem jeziku na razpolago ob vsaki uri. Zaradi izredno kratkega oddajnega časa bi bil to po mnenju Stoitsitse smiseln dodatek.

Razen tega bi ta ponudba lahko okrepila pozicijo ORF-a v prihodnji konkurenci s privatnimi ponudniki in bi opravičevala njegov poseben položaj kot javnopravna ustanova, ki naj iz družbenopolitičnih razlogov upošteva tudi interese manjšin.

Danes oddaja ORF 355 minut slovenskega in 292 minut hrvaškega radijskega programa ter poluren televizijski spored za vsako manjšino tedensko. Madžari na Gradiščanskem imajo pol ure radijskega programa tedensko in štirikrat letno polurno televizijsko oddajo. Čehi, Slovaki in Romi nimajo nobenih radijskih ali televizijskih oddaj v svojem jeziku.

jo

SLOVENSKI
VESTNIK
11. VESTNIKOV IZLET
50
LETA

11. VESTNIKOV IZLET v Umag
– hotelsko naselje Katoro – hotel KORALJ,
od petka, 11., do nedelje, 13. oktobra

Cena 1.450 šil.
dodatek za enoposteljno sobo 300 šil.

- Petek ■ potovanje od doma do hotela
■ kosilo
■ večerja v istrski kleti
- Sobota ■ ribji piknik na izletu z ladjo Nirvana
■ večerna zabava s plesom
- Nedelja ■ po kosilu vračanje domov

*Preverite veljavnost potnega lista!
Dvignite volilne karte!*

Prijavite se čimprej!
☎ (0 46 3) 51 43 00 in 51 43 00-40

Pliberški jormak združuje kar je sicer na videz težko združljivo. Z leve: glavni kandidat SJK Štefan Domej, predsednik EL Andrej Wakounig, predsednik NSKS Nanti Olip, predsednik ZSO Marjan Sturm, pliberški župnik Ivan Olip

Teroristi so še med nami

24. avgusta sta minili natanko dve leti, odkar so – še vedno neznan – teroristi nastavili otrokom javne dvojezične ljudske šole v Celovcu bombo. Pri eksploziji so bili ranjeni trije policisti. Težko si je predstavljati, kaj bi se lahko zgodilo, če smrtonosnega eksploziva ne bi bili odkrili in bi eksplodirala sredi gruče otrok.

Kot je znano, so koroški politiki takrat dolgo potrebovali, preden so priznali, da je šlo pri tem za

atentat s političnim ozadjem. Vendar politično nasilje ni nič manj strahotno, če zapremo pred njim oči in ga tajimo.

Po dveh letih preiskav danes še vedno ni nobenih rezultatov, kar je za državnozborna poslanka Terezijo Stoitsits nepredstavljivo. Zato je ponovno pozvala notranjega ministra in njegove uradnike, naj ukrenejo vse, da ekstremistični nasilneži, ki gredo preko trupel, ne bodo mogli več bivati nespoznani

med nami. Razen tega meni, da so ravno napadi na manjšine in na ustanove, ki se trudijo za gradnjo mostov med narodnimi skupnostmi, nujna vzpodbuda za približevanje »drugičnemu«. K temu spada tudi, da se Avstrija v ustavi končno prizna k svoji jezikovni in kulturni raznolikosti. Nadalje bi bili dvojezični krajevni napisi v vseh dvojezičnih krajih po Avstriji zunanji znak tega priznavanja.

jo

SPOMINSKI POHOD

**po poteh Johana,
Gašperja in Lenarta**

Slovensko prosvetno društvo »Zarja«, Slovensko prosvetno društvo »Valentin Polanšek«, in Področni odbor Zveze koroških partizanov Železna Kapla prirejajo

v nedeljo, 8. septembra 1996

tradicionalni »Spominski pohod
po poteh Johana, Gašperja in Lenarta«.

Zbirališče ob 7. uri zjutraj pri Belfnu v Lobniku, zaključek med 14. in 15. uro pri Peršmanu v Podpeci.

Prisrčno vabljeni!

V primeru slabega vremena pohod odpade.

Kärnten is a Wahnsinn, doni dnevno in skoraj urno iz radijske reklame na oddajniku Ö3, da bi se v zadnjem tednu letovišarske sezone animiral letovišarje za dopust na Koroškem. Med drugim ponuja koroški letovišarski urad takoimenovano Kärnten card, s katero imajo letovišarji prost vstop v določene atrakcije – od muzejev tja do vrbsko jezerske ladje, ki transportira turiste iz Celovca do Vrbe in nazaj – brez gospodarsko pričakovanega učinka, kakor tarnajo koroški letovišarski podjetniki.

Pri tej Kärnten card (all inclusive) gotovo ni upoštevan prosti obisk razstave Die Verbrechen der Wehrmacht, ki te dni odpira svoja vrata tudi na

KOMENTAR

Piše dr. Franci Zwitter

cialističnim genocidom in terorjem, vendar odlično izpo-

Toda: Kärnten is a Wahnsinn! V sveti troedinosti se marmeladni tovarničar, mladeniški avtoprodajalec ter prečastiti cerkveni dostojanstvenik zedinijo, da za tako razstavo ni računati ne z gmotno podporo, politično simpatijo ali cerkvenim blagoslovom. Čeprav jim morda le malo drevi, da je nemška Wehrmacht zakrivila najhujši zločin nad človeštvom, pa hočejo le še – če že – tudi Stalinovo vlogo videti in raziskovati – in nasploh tudi levičarsko krivdo nad genocidom. Kajti enostranska – ne, enostranska ta troedinost res še nikoli ni bila, razen na proslavah na Ulrichsbergu, kjer ni manjkal ne škofovski žegen, ne marmeladski nagovor in kaj še rjavi svobodnjaški

Koroški čudež

Koroškem. Koroška zavenela idila ne zdrži nove provokacije.

Resnici na ljubo je treba pripomniti, da ta razstava tudi izven Koroške nikoli ni bila posebno priljubljena: na Dunaju so jo skrili v neki mlekarni v četrtem dunajskem okraju in jo odvijali v teku štirinajstih dni (tudi dunajski socialdemokrati je niso podprli s svojo gmotno in moralno podporo).

Kajti ta razstava razgaljuje doslejšnjo zgodovinsko laž, češ nemška Wehrmacht bi med drugo svetovno vojno pač bila armada, sestojela iz poštenih vojakov in oficirjev, ki so opravljali svojo dolžnost (copyright: Waldheim) in za uboje in zločine so bili pristojni SA-ovci in SS-ovci.

Razstava nikakor ne propagira kolektivne krivde nemškega naroda, tudi ne nemške Wehrmacht, nad nacionalso-

stavlja sokrivdo nemške generalitete v nemški Wehrmacht v pokolu civilistov na vzhodni in jugovzhodni fronti. Nemški landserji so bili večinoma Hitlerjevi voljni izvršitelji – Hitlers willige Vollstrecker). – To – in nič več je vsebina razstave. Krivda nemške vojaščine – ne posameznih v njo rekrutiranih vojakov – je nedeljiva.

Teško razumljivo za državo, ki se ima za prvo žrtev nemškega nacizma, hkrati pa ne more skrivati sokrivde nad nacističnimi zločini; procentualno največ voljnih izvršiteljev v nemškem rajhu je dala njegova vzhodna marka.

Soočenje s tem temnim poglavjem avstrijske, tudi koroške zgodovine, bi moralo biti pravzaprav samoumevno, na dnevnem redu. S Kärnten card bi moral biti dostop v to razstavo – po izletu na Vrbskem jezeru – obligatoričen.

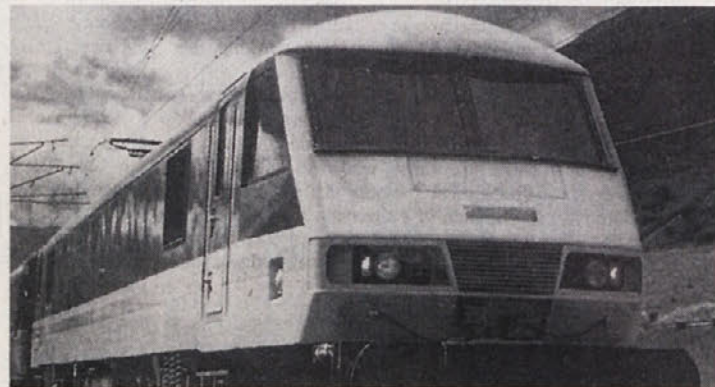
gvant, ki se je pozneje še jasneje opredelil v Krivi Vrbi pred kameradi mednarodne desnice in vojnih zločincev. Njim žegen in priznanje. Kärnten is a Wahnsinn!

Pa vendar tudi Koroški čudež: če Ausserwinklerjeva – v koroških razmerah nedvomno pogumna poteza, da prevzame častno pokroviteljstvo nad to razstavo – ne bo ostala muha enodnevnica, potem se obetajo svetlejši časi tudi za Koroško. Vso čast koroški socialni demokratiji, če v svoji celoti sledi tej Ausserwinklerjevi poštenosti in pogumni odločitvi.

Pa ob koncu: drvite v to potrebno razstavo, vsi, bivši primorani nemški vojaki, bivši partizani, mladina, učitelji zgodovine s svojimi dijaki, starši s svojimi otroki. Samo kdor se iz zgodovine uči, ne bo primoran, jo še enkrat doživeti!

PROMETNA POLITIKA NA KOROŠKEM

Za pravične in efficientne cene

Gradnja nove železniške proge med Gradcem in Celovcem ima prioriteto

Na tiskovni konferenci v četrtek, 29. avgusta, sta namestnik deželnega glavarja Michael Ausserwinkler in kandidat koroških socialdemokratov za volitve v evropski parlament Peter Kaiser predstavila svoje načrte glede prometne politike na Koroškem v naslednjih letih. Pri tem je Kaiser ponovno poudaril pomembnost gradnje predora skozi Golico in s tem nove železniške povezave med Gradcem in Celovcem. Razen tega se je zavzel za pravične in efficientne cene pri mitninah, da ne bo prišlo do dvojnega plačevanja. Gre za gospodarsko slabše razvite regije na Koroškem, kjer so delavci odvisni do 80% od individualnega prometa. Da le-ti ne bi bili najhujše prizadeti, je treba najti fleksibilen modus plačevanja mitnin, ki bi upošteval delavce na eni in koroški turizem na drugi strani.

Izrazil je še svoje nezadovoljstvo z načrtovanjem zaprtjem konjnerskega kolodvora v Vetrinju, saj bi se s tem le podpiral tovorni promet po cestah. Glede načrtov Italije, da bi paralelno k avtocesti

čez Brenner zgradili novo avtocesto proti vzhodni Tirolski, ki bi pritegnila še več individualnega prometa na Koroško, je napovedal, da bo njegova frakcija podvzela vse za preprečitev tega projekta in se je tudi že povezal z razjarjenimi občani, ki bi bili najbolj prizadeti.

Ausserwinkler je povedal, da je omenjena železniška proga Gradec-Celovec velikega gospodarskega pomena za velikokoroški okraj ter za Labotsko dolino. Obstajajo pa načrti za »konkurenčno« progo od Trsta preko Slovenije na Madžarsko. To progo forsirajo zlasti italijanski investitorji, kar je za Ausserwinklerja povezano s skorajšnjim pristopom Slovenije NATO paktu, kajti tedaj bo takšna prometna povezava potrebna že iz vojaških razlogov. Škoda se mu zdi, da pred tem ozadjem celo nekateri koroški politiki dajejo prednost progi preko Slovenije, da bi spravili prometni hrup iz Koroške. Vseeno se bo on zavzemal za rešitev, katere pomen za ekonomsko šibkejšo regijo ni zanemarljiv. **jo**

SLOVENIJA – KOROŠKA

Zaželenene skupne strategije v tujskem prometu

Pretreko sredo sta se srečala v Ljubljani koroški referent za turizem mag. Karl-Heinz Grasser in njegov slovenski kolega državni sekretar mag. Peter Vesenjaj, kjer sta razpravljala o možnostih sodelovanja in skupnega nastopanja na turističnem trgu.

Na novinarski konferenci sta obe strani ugotovili, da je turistično gospodarstvo v obeh deželah zajela recesija in da bo treba poiskati nove kreativne poti pri oblikovanju in trženju produktov. Povedala sta tudi, da sta obe deželi, ki predstavljata le majhen del celotnega evropskega turizma, zainteresirani skupno nastopiti na evropskih trgih, partnerja pa naj bi bila KTG in nastajajoča Slovenska turistična promocija.

Skupni projekti

Kot skupen projekt sta predstavila kolesarsko pot med Slove-

nijo, Koroško in Štajersko. Grasser je dejal, da bo kot cestni referent tudi poskrbel za pravočasno izgradnjo kolesarske poti med Velikovcem in državno mejo pri Labotu.

Drugi projekt je »Popotovanje Venere«, kulturno turistični projekt evropskega merila. Pot, ki je dolga 1.200 km se vije skozi pet držav: Slovenijo, Italijo, Avstrijo, Češko in Nemčijo. Zamisel se naslanja na roman »Frauentienst«, ki ga je leta 1255 napisal Ulrich Liechtensteinski. Zasnova tega projekta je, da turiste približe seznaniti s tem kulturno-zgodovinskim pojavom in da na novo

postavi v pravi kontekst tiste srednjeveške spomenike, ki so še ohranjeni in ki predstavljajo kulturno dediščino. Srednjeveška zgodovinska mesta in kraji, nekoč pomembna središča kulture, umetnosti, polna veselja do življenja, ljubezenskega pesništva »minnesängerjev«,

imajo dandanes samo še obrobno vlogo. V Sloveniji pri tem projektu sodeluje 7 občin.

Tako Grasser kot Vesenjaj sta poudarila, da se bosta obe deželi skupno z Julijsko krajino potegovali za organizacijo zimskih olimpijskih iger leta 2006 na tromeji.

Drž. sekr. za turizem Peter Vesenjaj in koroški referent za turizem K. H. Grasser

Posebno zanimanje je pri gostiteljih zbudila Koroška karta (Kärnten Card) katere lastniki imajo dostop do muzejev, žičnic, razstav itd. Do sedaj so na Koroškem prodali približno 100.000 kartic. Za naslednje leto pa bodo še razširili ponudbo v upanju, da se bo še več turistov poslužilo te karte. Cena karte znaša 270 šilingov. Skupna karta za prostor Alpe Jadran je zaenkrat še neuresničljiva, vendar zanimiva vizija, ki bi se dala uresničiti v nekaj letih.

Projekt Peca, ki predvideva izgradnjo smučarskega centra na obeh straneh meje na delovnem sestanku ni bil predmet razprave.

Razgovori so potekali v prijateljskem in konstruktivnem duhu, skupni projekti pa naj bi prispevali k mirnemu sožitju v tem prostoru in k približevanju skupni Evropi.

M. Š.

MANJŠINSKI KONGRES NA SLOVAŠKEM

Bratstvo in enakopravnost

»Mⁱ smo Evropa. Ne dopustimo, da se uniči kulturna in jezikovna raznolikost na našem kontinentu in se s tem siromašči bogato izročilo!«

To je osnovna misel, s katero je generalni pooblaščenec Evropske federacije manjšin »Maisons de Pays« Marcel Meaufront odprl prvi redni kongres organizacije. Ta je potekal od 22. do 25. avgusta v Prešovu na vzhodnem Slovaškem pri rusinski narodnosti. O položaju Rusinov oz. Rusnacov, kakor se imenujejo sami, tako na Slovaškem, kot tudi v ostalih državah, kjer živijo (Ukrajina, Poljska, Madžarska, Romunija, Jugoslavija) želim pisati naslednjič več. Danes pa nekoliko o kongresu in o federaciji sami.

Federacija ni prvo združenje manjšin

Evropska federacija manjšin »Maisons de Pays« ni prva mednarodna manjšinska organizacija. Zato se stavlja seveda najprej vprašanje po potrebi dodatnega združenja, ko pa obstaja že nekaj podobnih ustanov. Vendar če si ogledamo funkcije in namen že obstoječih organizacij, postane jasno, da ima federacija med njimi svoje posebno mesto, od drugih pa se bistveno razlikuje tudi po strukturi.

Najbolj znana mednarodna manjšinska organizacija je brez dvoma FUENS (Federalistična unija evropskih narodnih skupnosti). V njej je zbranih kar lepo število narodnih skupnosti iz vse Evrope, glavno stremenje združenja pa je izboriti pravne podlage za zaščito manjšin na evropski ravni. Je precej aktivna in se vključuje v vse pristojne gremije zlasti EU in Evropskega sveta, žal pa je njeno pojmovanje manjšin izredno etnocentrično in nacionalistično, saj še vedno govorijo o kompaktnih, homogenih narodnostnih telesih, kar seveda že zdavnaj ne ustreza več resničnosti. Sicer je novi predsednik unije napovedal, da želi združenje odpreti, vendar pri tem ne bo imel lahke igre.

Zaradi take politične ozkosti se je pred dobrimi desetimi leti odcepila od Unije njena mladinska konferenca in ustanovila lastno organizacijo, Mladino evropskih narodnih skupnosti (MENS). Ta ima predvsem funkcijo povezovanja mladine iz raznih manjšinskih organizacij po Evropi, pod njenim okriljem pa potekajo stalno študentska srečanja, skupni kulturni in družabni projekti mladinskih organizacij iz več držav ipd. Največji dogodek leta je za MENS velikonočni seminar, ki ga prireja vsako leto druga narodnost. Lani je bil seminar na Koroškem in o tej priliki je Klub slovenskih študentk in študentov na Dunaju (poleg

Vodstvo kongresa z leve: predsednik Rusinske obrode Vasil Turok, njegov sodelavec in prevajalec, predsednik federacije André Ropars, generalni pooblaščenec federacije Marcel Meaufront

njega sta včlanjeni še Koroška dijaška zveza in Mlada EL) izdal obširno knjigo, v kateri je organizacija z vsemi članicami predstavljena v štirih jezikih (angleško, francosko, nemško, slovensko).

drugih področjih. Žal avstrijska konferenca ne vidi potrebe po obveščanju ljudi o danih možnostih, saj Smolle in njegovi sodelavci iz Centra avstrijskih narodnosti obravnavajo informacije kot privaten konjiček in

gih kontinentov, tako npr. Kurde ali razne indijanske narodnosti. Zaradi te svoje širine ima seveda tudi povsem drugačen pomen, kot prej naštetih organizacij, a tudi drugačnega kot Evropska federacija manjšin »Maisons de Pays«.

Okcitsanski godci, ki so nas spremljali skozi ves kongres

Na zaključni zabavi je zaplesala še rusinska folklorna skupina

Nadaljnja evropska manjšinska ustanova je EBLUL (European Bureau for Lesser Used Languages). To je pisarna EU za zaščito in podporo ogroženih jezikov in odkar je Avstrija članica EU, ima lastno konferenco, katere predsednik je Karel Smolle. EBLUL prireja stalno mednarodna srečanja in strokovne seminarje k vsem mogočim temam. Razen tega podpira tudi študentske izmenjave ter sodelovanje skupin na

jih je zato lažje dobiti od drugih nacionalnih konferenc.

Zadnje tako mednarodno združenje je A.I.D.L.C.M. (Association Internationale pour la Défense des Langues et des Cultures Menacées). Koroški Slovenci smo v njem zastopani z Zvezo slovenskih organizacij, generalni tajnik združenja pa je Franci Zwitter. Gre za edino organizacijo, katere delovanje ni omejeno na Evropo, temveč združuje tudi narodnosti z dru-

dežel«. Tako se imenujejo v federaciji kulturni, gospodarski, mladinski, glasbeni in drugi centri raznih narodnih skupnosti. Ti centri tvorijo na regionalni ali nacionalni ravni federacijo in kot taka se lahko včlanijo v evropsko federacijo. Ta je torej nekakšna mreža vseh teh avtonomnih členov.

A tudi te nacionalne ali regionalne federacije niso odgovorne za celotno delo, temveč se mnogo odvija na strokovni ravni. Za to pa so spet odgovorne strokovne konference: glasbena konferenca, gledališčna konferenca, gospodarska konferenca, mladinska konferenca.

Članstva v evropski federaciji so trojna: na najnižji stopnji so korespondenti, to so skupnosti, ki izrazijo pripravljenost za sodelovanje in imenujejo v ta namen kontaktno osebo. Za koroške Slovence je bil na letošnjem kongresu imenovan za korespondenta avtor članka.

Če obstajajo v narodni skupnosti društva ali centri, ki bi radi sodelovali s podobnimi organizacijami iz drugih držav in zato hočejo aktivno sodelovati v evropski federaciji, se ta društva združijo v nacionalno oz. regionalno (lahko tudi preko državnih meja) federacijo »Maisons de Pays« ter kot taka zaprosijo za članstvo. Najprej dobijo status provizoričnega komiteja, kot ga imajo trenutno Akvitanci in Rusini. Najvišja raven članstva pa je lastna federacija »Maisons de Pays«. To imajo trenutno le tri skupnosti, in sicer Bretonci, Provansa in Piemont.

Letošnji kongres so pripravili Rusini na Slovaškem, zato so se ga udeležili tudi v glavnem zastopniki Rusinov iz vseh držav ter druge manjšine, ki živijo na Slovaškem. Z zahoda so bili prisotni Bretonci, Okcitsanci in Slovaki iz Francije, Piemontejci, Lužiški Srbi in zastopnik Kurdov iz Nemčije. Iz Avstrije smo bili trije zastopniki dunajskega študentskega kluba, katerega naslov je dobil g. Meaufront po čistem naključju. Po prihodu na kongres smo sprva mislili, da je bila pomota, saj so se vsi referati vrteli le okoli internih težav in konfliktov rusinske narodnosti ter njihovega odnosa z Ukrajinci, ki je vse prej kot neproblematičen. Toda izkazalo se je, da smo le na mednarodnem kongresu, samo da so pač bili gostitelji v tolikšni meri obremenjeni z lastnimi problemi, da je predsedniku Rusinske obrode, naše gostiteljice, komaj in komaj uspelo krotiti emocionalne diskusije med raznimi rusinskimi zastopniki. Za nas je bilo vsekakor zanimivo spoznati ozadja mednarodnih trendov na tem koncu Evrope, o katerih se v Avstriji bolj malo sliši. Vendar bo to, kot že napovedano, vsebina drugega dela poročila.

Jozi Wutte

Kongres je bil v gledališču, poimenovanem po rusinskem pisatelju Aleksandru Duhnoviču

Novo evropsko združenje manjšin

Federacija ima svoje začetke v Franciji, natančno rečeno v Antibesu. Tam je bil novembra 1993 mednarodni simpozij o jezikih, kulturah in identiteti in udeleženci so sklenili ustanoviti evropsko federacijo. Pri tem so bili prisotni zastopniki 16 narodnih skupnosti, do danes pa se je priključilo združenju nadaljnjih 17. Njen namen je, podpirati manj razširjene regionalne, nacionalne ali manjšinske jezike in kulture in njihovo narodnostno identiteto. Skupno naj bi včlanjene skupine gradile bratsko in demokratično Evropo, pri čemer je pomembno, da pride do rednih srečanj in izmenjav informacij ter do prave solidarnosti med evropskimi etničnimi skupnostmi.

Za razliko od ostalih združenj, je zgrajena federacija dosti bolj bazično. Nima močnega predsedstva, ki bi odločalo politiko, temveč ima le majhen odbor, ki koordinira delo članic, ob strani pa mu stojijo prostovoljni sodelavci – predstavniki raznih včlanjenih skupin.

Temelj federacije so t. i. »Maisons de Pays«, kar pomeni prevedeno toliko kot »Hiše

16. SVEŠKI SLIKARSKI TEDEN

Kjer čutiš umetniški utrip prostora in časa

Namen sveškega slikarskega tedna je od njegovih početkov naprej ta, da zbližuje ljudi in umetnost, da človeka približa umetnosti in obratno. S temi besedami je preteklo nedeljo 1. septembra, na družabnem odprtju in predstavitvi sodelujočih umetnikov letošnjega 16. slikarskega tedna, opisala in načrtno predsednica SPD »Kočna« Tatjana Feinig globlji namen in pomen te pomembne slovensko-koroške kulturne prireditve za likovni utrip alpsko-jadranskega prostora.

Kot petnajst let poprej, so tudi letos prvi teden v septembru prišli likovni umetniki iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine v vas z nezamenljivim stolpom. Vdahnili so ji vsaj kanček občutka umetniške svobode in ustvarjalnosti, bohemstva in brezmejne razsežnosti, ki jih danes v svetu shengenskega mejnega režima, dostikrat zgolj navidezni svo-

Korošec Rainhard Bernsteiner

Okoli Staneta Jarna (žaga) in predsednice SPD »Kočna« Tatjane Feinigove stojijo nekateri letošnji umetniki

boščin in zapiranja v nacionalno-državno vrtičkarstvo in elitarni regionalizem tako občutno pogrešamo. Sveče so v dneh slikarskega tedna majhna, a krepka enklava, kjer humanizem in človeška bližina nista le plakativna reklamna floskula, ampak so dovoljene sanje o brezmejni Evropi oz. vsaj prav takšnem alpsko-jadranskem prostoru, kjer narodnost, vera, jezik in potni list ne ločujejo, pač pa so most, na katerem se srečavajo in poprijateljijo ljudje. Sveče v tem tednu so enkratne.

Osem likovnikov in en kipar, takšna je letošnja sveška ekipa. Iz Slovenije prihajajo: Stane Jarm, rojen Kočevar, ki z močno roko, dobrim očesom in ostro žago lušči iz trdega hrasta nove figure.

Črtomir Frelj, profesor za likovno umetnost na pedagoški akademiji, bi rad spoznal »svoje« gore tudi z druge, koroške strani. Iz tega je že razvidno, da

je rojenemu Bohinju pokrajina zelo pri srcu.

Njegov prijatelj Lojze Kališnik je umetniški »frajgajst«, če tako smemo reči, stilne uravnolovke so mu neljube in jih tudi pošteno zanemarja. V bistvu ima svoj stil »brez stila«, najbolj pa se približuje arhaični, da ne rečemo prehistorični slikarski smeri in šoli, če za tisti čas ta pojmovi smemo uporabljati.

Iz Furlanije-Juljske krajine so prišli prav tako trije umetniki. Naj velja ladies first: Lucia Girardi, rojena Tržačanka in diplomirana violinistka, umetniške strune kar tako brnijo v njej, se rada posveča človeškim figuram, ki jih po svoje interpretira.

Povsem drugačen je nam že znani rojak, Goričan Andrej Kosič. Akvarelist si je namreč naložil težko nalogo: portret Franceta Goršeta. In reči je treba, da je izzivu bil mojstrsko kos.

Kosič rad slika kraško pokrajino, iz Sveč pa bo s seboj vzela koroške usedline in jih bo doma umetniško prekrvalil, »Kočni« pa bo prepustil Goršetov portret. Primorsko trojico zaokroža Aleksander Starc, po poklicu sicer kipar v enem od tržaških gledališč, kot likovnik pa se predvsem posveča ikonografiji in simbolologiji. Prav vinska trta kot simbol življenja in Sina božjega ga je vsa prevzela, tudi v Svečah.

Koroško oz. Avstrijo zastopajo svobodni umetnik Reinhard Bernsteiner iz Beljaka. Zalotili smo ga prav pri montiranju letečega predmeta, vpete ga med os centrifugalnih in -petalnih silnic. Beljačan je vselej nasmehjan.

Zamišljen, zadržan, a zato tem bolj produkcijsko erupтивен je prof. Franjo Likar, sicer rojen v Varaždinu, a že od leta 1992 živeč v Celovcu. Likar se navdušuje nad človeškim tele-

som. Krog zaključuje Erna Pliem-Stöckl, rojena Salzburganka. Na žalost ji pri delu nismo mogli pokukati čez ramo, ker smo jo zgrešili.

Na začetku tedna je nastopila glasbena skupina »Carantan« iz Furlanije. Včerajšnji sredin večer je po utečeni navadi bil namenjen glasbi: pri Adamu, kjer za umetnike odlično skrbijo, je nastopila skupina iz Brežic. Zaključna prireditev pa bo v soboto, 7. septembra ob 19.30 prav tako pri Adamu.

Za mladi in starejši umetniški naraščaj je v tem tednu tudi primerno poskrbljeno. Kot mentorja je »Kočna« pridobila dve pristojni osebi: Rezi Kolter iz Bilčovsa in domačina Ljupča Deskoskija. Kolterjeva je po popoldnevnih uvajala v umetnost slikanja za steklom in na steklo, Deskoski pa je razgrnil tajnosti slikanja z oljem oz. v akvarelni tehniki.

Franc Wakounig

Andrej Kosič z Goršetovim likom

Že 603. so Pliberčani vabili na svoj jormak, znanega kot največja ljudska veselica daleč naokoli. Sicer je vreme nekoliko nagajalo, a to številnih obiskovalcev ni motilo. Sicer pa je čas, ko je bilo treba priti ob slabem vremenu v gumijastih škornjih na jormak, tako že minil, saj so vse poti posute z gramozom.

Obiskovalce je pričakovalo letos rekordno število razstavljalcev: nad 400 jih je bilo, prišli pa so iz vse Avstrije. Javilo se jih je še nadaljnjih 90, ki pa so jih organizatorji – to je tržni referat občine Pliberk – morali odkloniti zaradi pomanjkanja prostora (in to kljub temu, da so povečali za letošnji jormak razstavno površino).

Slavnostno odprtje jormaka je bilo v soboto opoldan. Začelo se je s tradicionalno povorko z vpregami in s spremstvom skozi mesto, pri kateri so se predstavila domača podjetja in delila gledalcem bonbončke ter druga mala darilca. Nato je tržni referent Stefan Visotschnig postavil sejensko znamenje – ritual, ki spominja na srednjeveške začetke jormaka. Ko so vsi častni

PLIBERŠKI JORMAK 1996

Prava ljudska veselica

Stalinca na pliberškem jormaku je mednarodno srečanje upokojencev, kjer se je tudi letos zbralo lepo število domačinov in gostov iz Slovenije

gostje še pridno plačali mitnino, so naposled le lahko prestopili prag libuškega šotora, kjer je čakala zbrana množica na trenutek, ko bodo socialni minister

Hums, deželni glavar Zernatto in pliberški župan Grilc odprli jormak ter načeli vsak po en sod piva. Pri tem so se seveda izkazali kot pravi mojstri.

Po odprtju jormaka sta odprla minister Hums in župan Grilc še letošnji težiščni razstavi. To sta bili lovška razstava »Narava – divjad – lov«, ki je predstavila

raznoliko delovanje lovcev iz domačega lovškega bazena, ter razstava čebelarjev z naslovom »Čebela Carnica kot ohranjevalka narave«. V okviru razstave so imeli prominentni gostje še priložnost dokazati svoje spretnosti pri streljanju z lovsko puško, svoje uspehe pa so koj nato pri lovskem šanku popraznovali s pristnim domačim žganjem.

Srečanje upokojencev

Že dan pred odprtjem jormaka je bilo v šotoru (uti) SPD Edinost mednarodno srečanje upokojencev, h kateremu je vabilo pliberško društvo upokojencev, prišli pa so iz vse Slovenije se zabavati in tudi zaplesati ob zvokih tria Nasmeh. Z gosti so prišli pevci in muzikantje in pokazali, da se tudi pri njih znajo poveseliti. Z zborovskim petjem, folkloro in godbo so se predstavili veseli množici.

Prireditelji so pripravili razen tega bogat srečelov z mikavnimi nagradami. Med njimi je bil tudi vestnikov izlet v Umag. Srečnemu dobitniku iskreno čestitamo in se veselimo snidenja na topli plaži. jo

Slovo od »mladosti«

Pesnik France Prešeren se v tej pesmi poslavlja od svojih mladostnih let, na tem mestu pa se poslavljamo od mladeniča cvetočih let, ki mu niti polovica njegove mladosti ni bila usojena. Poslavljamo se od Wrolichovega Kristijana, ki je komaj v drugi polovici svojega devetnajstega leta odšel s tega sveta. Komaj skušaš zapisati izvlečke njegovega življenja, že se ti prikrade solza v oko ...

Rojen v zavedni slovenski družini učiteljev Erike in Joška Wrolich je kot tretji otrok užival vso ljubezen staršev, brata Petra in sestre Mirjam. Že v svojih prvih letih ga je vzljubil vsakdo, kdor ga je le spoznal. Vsa njegova zunanost, prijaznost, umirljivost, vedrina, domača pristnost in duhovitost, vse se je spajalo v otroško podobo, slično toplemu sončnemu žarku. Že komaj štirileten je s svojim žametnotemnim glasom bogatil otroški zborček, se pozimi podil po snežnih, tekaških stezah, kar tako za hec in spremljal starše na pohodih v planine. Bil je dober učenec, v veselje učiteljem in součencem.

Doraščajoč, se je šolal na Slovenski gimnaziji in se konč-

no odločil za Dvojezično trgovsko akademijo. Da, imel je trgovsko žilico – pa ne za hlastanje po denarju – ne, v svoji dobrodušnosti je samo želel ustreči ljudem s sadeži iz domačega vrta. Kot ubogljiv otrok nikoli ni bil nejevoljen, šel je očetu in materi ob vsaki priliki na roke. Po mami je prevzel veselje za tamburico ter v društvenem ansamblu vneto igral resne in poskočne viže. In ko so legle prve sence bolezni na mladeniča, jih je samozavestno in korajžno prenašal – tudi tukaj je bila njegova življenjska volja neuničljiva. In postal je prvo preizkušnjo, se zopet popolnoma predal svojemu vsakdanu, se z mamo povzpela celo na imenitnega tritisočaka tako, da smo ga občudovali vsi. Z veseljem ponosom smo prisluhnili zvencim akordom, ki jih je izvabljal cerkvenim oglašam v loškem svetišču in upali smo, da nam bo še dostikrat olepšal sveto opravilo. Še mu je igral nasmehek okrog ust, postal pa je bolj rahel in nekdanje bistre oči, ki je v njih poprej igrala tudi trohica hudomušnosti, so dobivale resnejši videz, v obrazu mu je bilo brati poteze, ki mu jih je začrtala bolezen. Ponovno so se temni obla-

ki zgnili nad komaj okrevanim mladeničem, in tokrat je tudi tisti njegov nekdanji smehljaj – »Lepo je, veš, mama, lepo je živeti ...« ugasnil; mlado telo se je s poslednjimi silami upiralo neizbežnemu, a tudi te so pričele slabeti in brleča sveča je polagoma začela ugašati – pod materino roko je prenehal utrip srca.

Težko je dojeti gorje, kakršno so preživljali starši, brat in sestra zadnjih petinštirideset dni, nepopisna je morala biti njih srčna bol ob bolniški postelji umirajočega sina, brata – a usoda je neusmiljeno posegla prav v to družino, kjer je vladalo soglasje in srčna toplina.

Zdi se mi, da je celo dih vaškega življenja zastal ob tej grozni vesti – Kristi je preminil – in marsikatero oko je postalo rosno. Pa je dejala žena: »Nasmějani njegov obraz na sliki, kot bi hotel reči, glejte jaz sem rešen, kaj pa vi ...?«

V sencih mogočnega Jepe bo našel naš Kristi po svojih težkih življenjskih bojih zadnji mir in v naših srcih bo ostala v spominu njegova podoba – »kot pomladni dan, svetel in zvencč, kakor iz čistega srebra ulit.

F. Č.

Turobno slovo od Kristijana Wrolicha pred loško cerkvijo

Pogreb pogumnega in nadebudnega mladeniča

Pogreb Kristijana Wrolicha, Pušnikovega iz Loč, je bil v nedeljo popoldne. Že pred samim pogrebnim obredom je velika množica znancev, prijateljev in pogrebcev iz vseh dolin južne Koroške, ter velik del profesor-skih zborov Dvojezične trgovske akademije in Slovenske gimnazije, v loški mrtvašnici vzela slovo od pokojnega, in staršem, bratu in sestri ter sorodstvu izrekla globoko sožalje. Pred mrtvašnico je moški zbor SPD »Jepa-Baško jezero« zapel pretresljivo domačo žalostinko, v cerkvi pa je na začetku maše zaigral domači tamburaški ansambel, ki ga je ustanovila Kristijanova mami Erika in v katerem je dolga leta krepko sodeloval. Mašo zadušnico in pogrebne obrede je ob asistenci številnih duhovnikov opravil domači župnik Stanko Olip. Opisal je Kristijana kot budnega in talentiranega mladeniča, ki je že od mladih nog

rad sodeloval v cerkvi, pri domačem društvu, ter bil zgleden dijak in športnik, in ki je preizkušnje, predvsem zadnje in najtežje, prenašal vzorno ter z velikim pogumom. Bil je mlad cvet, ki je prezgodaj zapustil ta svet.

V slovo so Kristijanu loški tamburaši zaigrali »Lipo«, pri odprtem grobu pa sta se od nje poslovala ravnateljica Dvojezične trgovske akademije Maja Amrusch-Hoja, ki je dejala, da je Kristijan kljub bolezni bil izreden dijak, in sošolec, in da je pokojni zapustil vrzel, ki je ne bo mogoče zapolniti, kajti v marsičem da je prednjačil pred sovrstniki. S pesmijo »Gozdič je že zelen« je Kristijana pospremil na zadnji poti loški moški zbor.

Staršem pokojnega, Eriki in Jošku ter sestri Mirjam ter bratu Petru in vsem bližnjim izrekamo naše globoko in iskreno sožalje.

F. W.

Naslednje dni bojo začeli s povečavo kotmirskega pokopališča. To je sklenil občinski svet na seji v petek, 30. avgusta '96. Dela je dobilo stavbeno podjetje Begusch; stala naj bi ok. 1.890.000,- šilingov. Občinski svet je sklenil, da bo nepretrgani zid samo na severni in na južni strani; na vzhodni bo samo sedem metrov zidu, okoli 38 metrov pa živega plota in plota iz žične mreže. Po razpisu naj bi bil tudi na vzhodni strani zid, zaradi tega sklepa se bojo dela gotovo pocenila. Finančni načrt: 710.000 od plebiscitnega daru, 790.000 od dotacij deželne vlade, kar bo še preostalo, se bo finansiralo iz rednega proračuna. Stroški za načrtovanje znašajo še dodatno 190.000 šilingov. Na pokopališču bo poseben oddelek za žare. Dela bojo končana do vseh svetih.

Dipl. inž. Josef Miklautz je obvestil občinski svet o napredovanju pri delih za kanalizacijo. Do konca septembra bo opravljen obračun za odsek 01 Ilovje. Stroški bojo znašali ok. 12 mio. šilingov (po proračunu 12,2 mio.). Za dodatna dela, ki niso bila predvidena v načrtu, bo treba plačati še 1,5 mio. šilingov. Meseca julija so začeli delati črpalko v Dolu pod Ilovjem; morda bo začela provizorično delati že konec oktobra. Zbirni kanal proti Kotmari vasi dela podjetje Mayreder iz Gradca (zdaj so na Ročici), vaše priključke bo delalo podjetje Teerag-Asdag.

V odseku 02 so zajeti kraji do ljudske šole v Kotmari vasi (Ročica, Zvonina, Trabesinje, Stranje v Kotmari vasi in Šentkandolf do potoka). Kot naslednja sta na vrsti Kotmara vas in

KOTMARA VAS

Povečava pokopališča

Humperk. Preblje in Čahorče pridejo šele po letu 2000 na vrsto. Občinski svet je tudi sklenil, da morajo plačati lastniki namenjenih zemljišč ob kanalu devet šilingov na kvadratni meter kot prispevek za to, da se zemljišče pripravi za priključek na kanalizacijo.

Stari traktor je že dotrajan (12 let, čez 4.000 ur, potrebna popravila bi stala ok. 135.000 šilingov). Za stari traktor se še dobi 250.000 šilingov, za novega bi bilo treba doplačati ok. 600.000 šilingov. Naprava za trošenje peska bi stala še 80.000 šilingov. Občinski svet

je sklenil, naj se predstojništvo pobriga za nadaljnje stvari.

Na seji, 20. maja '96, je zastopnik EL Jože Wakounig predlagal, naj občina omogoči kmetom kupovanje biološkega olja za motorne žage po nižani ceni. Na zadnji seji je občinski svet sklenil, da bo občina poravnala kmetom polovico stroškov za deset litrov olja; olje lahko kupujejo na kotmirski zadruzi.

Za zaključek je župan Götzhaber prebral dva predloga podžupana Haralda Petemanna (popravilo vzhodne ceste na Plešivec, čakalnica na Razpotju in mostna ograja pri Vrenu na Reki).

NOVA PREDSTAVA PLESNEGA GLEDALIŠČA IKARUS

Tretja ženska

Ingeborg Bachmann vodjo plesnega gledališča Ikarus Zdravka Haderlapa očitno ne spusti več. Že pred tremi leti se je v predstavi Strömungen bavil z veliko koroško pisateljico in njenim ustvarjalnim delom. Vendar Haderlap s takratno predstavo ni bil povsem zadovoljen. Razen tega meni, da vsebuje material Bachmannove ogromno še neobdelanih aspektov.

Za razliko od prvega poskusa bo ta predstava dosti bolj strnjena, tako prostorsko, kot tudi personalno. Če je bilo prej dogajanje razdeljeno na več ravni, se bo pri tej predstavi odvijalo vse v istem pro-

storu. Tokrat bodo sodelovali le štirje plesalci, medtem ko jih je zadnjič bilo 11 in štirje statisti.

Glasba je ostala ista in večinoma tudi kostumi. Sicer pa so imeli plesalci za vaje časa le pet tednov, zaradi česar je jasno, da bo seveda nekaj slik, ki bodo spominjale na prejšnjo predstavo.

Premiera »Tretje ženske« bo danes, v četrtek, ob 20. uri v gledališču »klagenfurter ensemble«, nadaljnje predstave pa bodo 7., 12., 13. in 14. septembra v Celovcu ter 17. in 18. septembra na Dunaju v »Szene Wien«.

jo

GALERIJA ROŽEK IN OBČINA

Uspelo gostovanje J. Haderja

Pravi cukrček za kulturne sladokusce in ljubitelje subtilnega humorja sta pretekli petek, 30. avgusta pripravila galerija Rožek in rožeška občinska uprava: na njuno pobudo je v gostilni Na muti/Woschitz nastopil znani avstrijski kabaretist Josef Hader. Zanimanje zanj in za njegov spored »Privat« je

bilo tako silno, da je zmanjkalo vstopnic.

Gostovanje Josefa Haderja v sodelovanju z občino je za galerijo Rožek bilo novo področje udejstvovanja, in seveda je veselje nad uspelim gostovanjem in večerom bilo prav pri Mariji Šikoronji, lastnici galerije, še posebno veliko.

Kje je luč? Tam, za mano ali pa nad vami

PRIREDITVE

ČETRTEK, 5. 9.

CELOVEC, Ritterhalle, Hermann-Gmeiner-Str. – ARGE Koroška, Alpen Adria Alternativ, Verein »Erinnern!«
19.00 Otvoritev razstave »Vernichtungskrieg. Verbrechen der Wehrmacht 1941 bis 1945«; govor: Elfriede Jelinek. Častni komite Simon Wiesenthal, Thomas Klestil, Franz Vranitzky, Valentin Oman, Erika Weinzierl. Razstava bo odprta dnevno med 10. in 20. uro, trajala pa bo do 6. oktobra.

PETEK, 6. 9.

BOROVlje, na glavnem trgu
15.00 Kmečki trg
LOČILO, nad Posojilnico – SPD »Dobrač«
19.30 Franček Rudolf: »Kužek laja mijau mijau«; premiera. Igra mladinska gledališka skupina SPD »Dobrač«

SOBOTA, 7. 9.

LOČILO, nad Posojilnico – SPD »Dobrač«
19.30 F. Rudolf: »Kužek laja mijau mijau«; ponovitev
SVEČE, pri Adamu
19.30 Zaključna prireditve 16. slikarskega tedna

NEDELJA, 8. 9.

ŠENTJANŽ, SPD Šentjanž, k & k
10.00 Vaški praznik – kegljanje, otroške igre, zabava Duo-Peugeot
ŠENTJANŽ, SPD Šentjanž, k & k
10.30 Lutkovna predstava »Leteči žabon«
Nastopa Lutkovna skupina iz Šmihela
OBIRSKO, pri Jerebu – Alpski Klub »Obir«
14.00 Keglanje (v primeru slabega vremena v petek, 13. 9. od 16. ure naprej)

PONEDELJEK, 9. 9.

Tinje, Kat. dom prosvete-Sodalitas
18.00 Uvodni tečaj WORD za WINDOWS; tečaj vodita DI Hanzi Čertov in DI Samo Kupper

PONEDELJEK, 16. 9.

PLIBERK, pri Brezniku – MePZ Podjuna-Pliberk
19.00 Predavanje Zdravilna zelišča za Tvoje zdravje; predava želiščni župnik Weidinger

TOREK, 24. 9.

CELOVEC, Mladinski dom, Mikschallee 4 – Film mladje KDZ
20.00 PREMIERA kratkih filmov »Eiszeit-Ledena doba« in »Bo bilo-Es wird gewesen sein«

KLASIČNI KONCERTI

v četrtek, 12. 09. '96, ob 20. uri v kulturnem domu v Šentjakobu v Rožu; prireditelja: SPD »Rož« in SPZ
v petek, 13. 09. '96, ob 20. uri pri Cingelcu na Trati; prireditelja SPD »Borovlje« in SPZ
v soboto, 14. 09. '96, ob 20. uri v ljudski šoli v Zahomcu na Zili; prireditelja: SPD »Zila« in SPZ
v nedeljo, 15. 09. '96, ob 20. uri v farni dvorani v Šmihelu; prireditelja: KPD »Šmihel« in SPZ

Biti doma v varstvu ABCČ

Odkar je bila ustanovljena Javna dvojezična ljudska šola (LS 24) v Celovcu, je od nje pet minut hoda tudi dvojezično popoldansko varstvo, in sicer od ponedeljka do petka po pouku do 17. ure, kajpada s kosilom in malico.
Nudimo: kvalificirano in angažirano oskrbo – z otroki se ukvarjata kvalificirani nameščenki, ki jih podpirata pri opravljanju domačih nalog; gimnastični plesni tečaj pod strokovnim vodstvom; odrsko skupino; bralni krožek z govorcem materinega jezika; knjige iz hišne knjižnice; gojitev športa; igre in zabavo
Optimalni prostori: dva velika dnevna prostora; delavnica. Uporabljamo lahko: gledališki prostor in telovadnico; velik vrt s teraso; nogometno in asfaltirano igrišče; biblioteko. Seveda se varstva lahko poslužite tudi v primeru, da vaš otrok ne obiskuje dvojezične ljudske šole. Radi vam bomo dali še nadaljnja pojasnila. Pokličite nas, ali pa nas obiščite!
Krožek staršev ABCČ, Mikschallee 4, 9020 Celovec, tel. 0463/31 95 86.

Javna dvojezična ljudska šola v Celovcu

SPOROČA

da bo vpisovanje za vse razrede za šolsko leto 1996/97 v ponedeljek, 9. septembra, ob 9. uri. Uradna ura bo v petek, 6. 9., od 9. do 11. ure. Tel. 0 46 3/53 74 11.

SJK IN EL BILČOVŠ

vabita na

Kmečki ples

v soboto, 7. septembra 1996, ob 20.30 uri
v gostišču KOREN v Kajzazah pri Bilčovsu

Igra priljubljeni ansambel »Alpe-Adria-Sextett« iz Podjune

SPD CELOVEC IN SPD JEPABAŠKO JEZERO

vabita 14./15. septembra '96 na planinski izlet na

KRIŽ (2.410 m, Julijci)

Zbirališče in odhod 14. 9. '96 ob 18. uri pri Pušniku v Ločah. Vožnja z osebnimi avtomobili do Aljaževega doma (1.015m), skupni večer v koči, 15. 9. vzpon na Križ približno 4. ure, sestop ca. 3 ure.
Prijave do 12. septembra – Hanzi Lesjak, tel.: 04254/4329.

GLASBENA ŠOLA NA KOROŠKEM

Razpord za vpisovanje novih učencev

SREDA, 11. 9.

CELOVEC od 9.30-10.30 Mohorjeva ljudska šola od 11.00-12.00 Modestov dom (glasbena soba v kleti) od 12.45-13.30 Mladinski dom (klavirska soba)
ZILA od 14.00-14.45 ljudska šola Straja vas/Hohenthurn
ŠKOFIČE od 15.00-15.30 društvena soba nad Posojilnico
ŠENTJAKOB od 16.15-16.45 društvena soba nad Posojilnico
BOROVlje od 16.00-16.30 pri Bundru
SELE od 17.00-17.30 farni dom
BILČOVŠ od 17.30-18.00 društvena soba nad Posojilnico
SVEČE od 18.30-19.00 pri Goršetu (za Sveče in Št. Janž)

ČETRTEK, 12. 9.

PLIBERK od 13.00-13.30 Posojilnica (tudi za Vogrče in Žvabek)
ŠMIHEL od 13.45-14.15 farna dvorana
GLOBASNICA od 14.45-15.15 ljudska šola
DOBRLA VAS od 15.45-16.15 župnišče
ŠENTPRIMOŽ od 16.45-17.15 kulturni dom
ŽITARA VAS od 17.45-18.15 ljudska šola
Pričetek pouka je v tednu od ponedeljka, 16. sept. 1996

OBČNI ZBOR

Zveze slovenskih izseljencev
v nedeljo, 29. 9., ob 14. uri
v Kulturnem domu na Radišah

Sodelujejo:
člani SPD »Radiše«
Nato družabnost
Vabi odbor ZSI

SPOROČILO

Višje šole za gospodarske poklice zavoda šolskih sester v Šentpetru v Rožu.

Jesenski termin za sprejemne izpite
v ponedeljek, 9. 9., ob 8. uri.
Možen še vpis v enoletno gospodinjstvo šolo (9. šol. leto).

RAZSTAVA

Uničevalna vojna – zločini wehrmachta 1941 do 1945

Razstava hamburškega Inštituta za družbene raziskave v likovnem razstavišču RITTER v Celovcu

od 6. septembra do 6. oktobra 1996
dnevno od 10. do 20. ure

VZPOREDNE RAZSTAVE IN PRIREDITVE:

6. 9. do 6. 10.: Čiščenje-Friz ime; v Hiši umetnikov;
po-pe-10.00-13.00, 16.30-19.00; so:10.00-13.00

PETEK, 6. 9.

19.00 Podijska diskusija
19.00 Koncert »Odmev iz brezna«; Günther Mattitsch/Hortus musicus
kje: hiša umetnikov v Celovcu

SOBOTA, 7. 9.

10.00-13.00 Workshop za pedagoge; prispevek: 500 šil.
kraj: Likovno razstavišče Ritter
19.00 Predavanje in diskusija o zločinih wehrmachta, v gospodarski zbornici Celovec, Kolodvorska 42, 1. nadstr.

TOREK, 10. 9.

19.00 Vojna s talci v Srbiji; predava: dr. Walter Manoschek

SREDA, 11. 9.

19.00 Gospod Karl in glasba po želji za gospoda Karla z Veroniko Faber in Kurtom Weinzierlom

ČETRTEK, 12. 9.

19.45 Krivda in spomini

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 5. 9.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja.

Petek, 6. 9.

18.10 Kulturna obzorja

Sobota, 7. 9.

18.00 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.

Nedelja, 8. 9.

6.08 Dobro jutro, Koroška – Guten Morgen, Kärnten! / Duhovna misel (mag. Ivan Olip).

18.00 6 x 6 – Domače uspešnice.

Ponedeljek, 9. 9.

18.10 Kratak stik: Gledališka delavnica v Fiesi.

Torek, 10. 9.

18.10 Otroška oddaja.

Sreda, 11. 9.

18.10 Domača glasbena mavrica.

21.04 Glasbena oddaja.

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 8. 9.

13.30 ORF 2

PONOVI TVI

PONEDELJEK, 9. 9.

16.20 TV SLO 1

2.40 ORF 2

Z naslednjimi prispevki

■ Pred volitvami v Evropski parlament – Evropa 2000: Po evropske unije.

■ Začetek šolskega leta je tudi trenutek odločitve za prijave otrok k dvojezičnemu pouku.

■ Sesljan 96: ustvarjalnost in domiselnost utrjujeta prijateljstvo med čopičarji: 26. likovna kolonija mladih.

■ Že tedne pred odprtjem v Celovcu je burila duhove razstava o uničevalni vojni nemške »Wehrmacht« med leti 1941–1945.

■ 16. slikarski teden v Svečah: alpsko-jadranska raznolikost umetnikov odpira vrata v svet likovne umetnosti za vsakogar.

■ Z gledališko dejavnostjo si osvajajo jezik in publiko: gledališka in lutkovna delavnica v Fiesi.

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Glavna urednica Sonja Wakounig;
uredniki Jože Rovšek, Franc Wakounig,
Mirko Štukelj

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

SLOVENSKI PLANINCI NA NORDKAPPU (4)

Enajstdnevno potovanje po vseh štirih skandinavskih državah so začel julija skupaj s potovalno agencijo Happy holidays iz Žalca organizirali planinci društva Avto Celje v sodelovanju s Slovenskim planinskim društvom v Celovcu. Na poti skozi Švedsko, Norveško, Finsko in Dansko so slovenski planinci z avtobusom prevozili približno 5700 kilometrov, nekaj sto kilometrov poti so opravili z ladjo oz. trajekti, dobrih 2500 kilometrov pa še z letalom Adrie Airways – od brniškega letališča v København in nazaj.

Potovanje se je zares začelo šele v danski prestolnici, od kod je 47-članska skupina - po ogledu mesta s svojimi številnimi znamenitostmi z norveškim avtobusom krenila na skoraj 6000 kilometrov dolgo pot po Skandinaviji. Prvi cilj an Švedskem je bil Jönköping, po južni Švedski pa se je pot v naslednjih dneh nadaljevala preko znamenitega zgodovinskega mesteca Gävle in ob Baltiški obali do prečudovitega kraja Umea ter v notranjost švedske dežele do Tärnabyja na Laponskem, rojstnemu kraju najslavnejšega alpskega smučarja vseh časov Ingemarja Stenmarka.

Po petih dneh je skupina slovenskih planincev zapustila Švedsko in končno »zavila« na pot do še vedno več kot tisoč kilometrov oddaljenega cilja. Navzdol norveške obale z njenimi čudovitimi fjordi je pot vodila proti severu. Na severni širini 66,33° smo prekoračili severni polarni krog in dokončno vstopili v deželo polnočnega sonca in nadaljevali pot. Naslednja pomembnejša kraja sta bila Narvik in – malo stran poti – Harstad, majhno me-

Na najsevernejši točki evropske celine

Slovenski planinci iz Koroške in Slovenije so si za cilj svojega letošnjega glavnega potovanja izbrali še posebej »magično točko« – tako imenovani Nordkapp, 307 metrov visoko majestetsko skalno planoto na otoku Mageroy na severnem Norveškem z geografsko označbo »71°10'21" N.« Nordkapp velja za najsevernejšo točko evropske celine in je že skozi stoletja cilj številnih pustolovcev, v zadnjih letih pa tisočih turistov iz vseh delov Evrope in tudi ostalega sveta.

stece na pragu prečudovitih lofotskih otokov, odkod je vožnja šla direktno proti Nordkappu – mimo šotorov najstarejših avtohtonih prebivalcev te regije, Laponcev, in tudi mimo majhne vasice Jiepmaluokta/Hjemmeluft v fjordu Alta, kjer so šele leta 1973 strokovnjaki slučajno odkrili risbe v kamnu, ki so nastale pred 6200 do 5600 leti in ki so medtem bile sprejete v seznam Unesca (World Heritage List).

Proti večeru petega dne smo končno dosegli pristanišče v kraju Kjaford, odkod obstaja stalna trajektna linija z Honningsvatom na otoku Mageroy, otoku, kjer je tudi najsevernejša točka evropske celine – Nordkapp. Po kratki vožnji s trajektom in avtobusom smo še pred polnočjo prispeli na težko dočkani cilj – 307 metrov visoko formacijo mogočnih skal z imenom Nordkapp, z 71°10'21" severne širine, hkrati najsevernejšo točko evropske celine.

Od polno zasledenege parkirišča, kjer smo zabeležili avtobuse z registracijami iz skoraj

vseh evropskih držav, je množica ljudi v svetlobi žarkov polnočnega sonca strmela proti jeklenemu globusom, ki ob robu skalnatega grebena označuje najsevernejšo točko evropske celine. Čeprav je pihal močan, mrzel veter, polnočno sonce pa so prekrili temni oblaki, je bil trenutek osvojitve cilja za vsakogar od nas enkratno doživetje.

Na nekaj tisoč kvadratnih metrov veliki skalnati planoti se je med globusom, sodobno zgrajenim hotelom »North Cape« in skulpturo »Otroci Zemlje«, katero je ustvarilo sedem otrok iz vseh celin in ki simbolizira sodelovanje, prijateljstvo, upanje in veselje, sprehajalo več sto ljudi. Z vsakim korakom je bilo čutiti svobodo, prijateljstvo, skupno veselje ljudi najrazličnejših jezikov in kultur.

Točno ob polnoči – ko so se vsi zbrali pod globusom, Slovenci pa smo se predstavili pisani publiko s pesmijo; – navdušili smo jo s slovensko pesmijo iz Koroške in Slovenije. »Dogodek« je celo posnela ekipa nacionalne norveške televizije, ki je prav ta dan končala reportažni zapis na Nordkappu. Vodja snemalne ekipe nam je ob tem zagotovil, da bo slovenski element zagotovo vključil v skoraj polurno oddajo, ki so jo Norvežani medtem že videli in ob tej priliki – morda prvič – izvedeli, da v Avstriji živi slovenska manjšina.

In kot da bi se hotel slovenskemu »zboru« zahvaliti tudi Nordkapp, so se tik pred našim odhodom iz otoka za nekaj minut celo pokazali žarki polnočnega sonca...

Po okrepitvi v topli hotelski restavraciji in ogledom filma o Nordkappu v veliki kinodvorani v kleti hotela, se je začela več tisoč kilometrov dolga pot proti domovini. Polni vtisov in doživetij smo ob dveh zjutraj s trajektom zapustili otok Mageroy in z avtobusom nadaljevali vožnjo ob Posangerskem fjordu do kraja Karasjok/Karasjohka, centru norveških Laponcev, tik na meji s Finsko. Kraj šteje 2700 prebivalcev laponske, norveške in finske narodnosti in je središče laponske kulture. V multikulturni občini zaseda tudi Sameting, skupščina Laponcev, prav tako je v tem kraju tudi radijska hiša Laponcev NRK Sami Radio ter še druge osrednje ustanove te narodnostne skupnosti.

Po kratkem obisku osrednjega centra Laponcev nas je pot vodila v četrto skandinavsko državo – na Finsko. Mejo smo prestopili pri kraju Karasniemi, dežela tisočih jezer pa se je s svojimi značilnostmi predstavila še z jezerom Inari, ki slovi po kar 3000 otočjih.

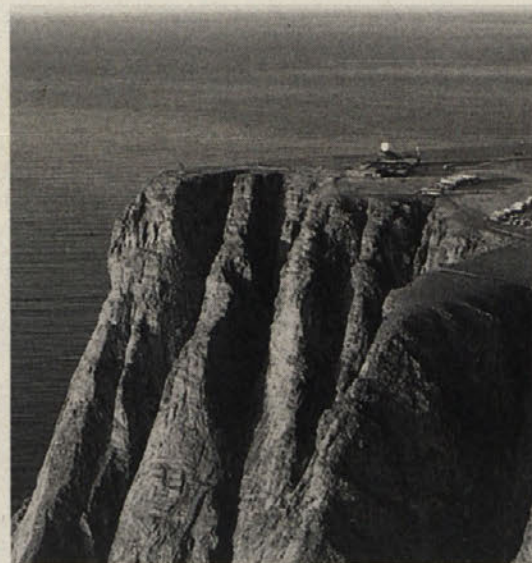
(Dalje prihodnjič) **Ivan Lukan**

Druga znamenitost Nordkappa: skulptura »Otroci Zemlje«.

Slovenski planinci iz Koroške in Slovenije so »zasedli« globus.

Nordkapp ob polnoči - jekleni globus tik ob grebenu 307 metrov visoke skalnate planote.

46

KRIŽANKA

Sonja Wakounig

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14				15						16		
17			18		19				20		21	
22						23				24		
25				26	27	28			29	30		31
	32	33	34					35		36		
37							38					
39			40				41			42		
43			44							45		
46		47		48				49	50	51		52
		53					54					

VODORAVNO: 1. ena od zveznih dežel Avstrije 11. vrsta nestrupene kače, ki živi tudi pri nas 14. glavno mesto Peruja 15. pokrajina v južni Srbiji z večinskim albanskim prebi-

valstvom 16. del pohištva 17. pravoslavna sveta podoba 19. človek, ki je bolezensko nagnjen k požiganju 21. kemični znak za iridij 22. diktat 23. oseba, ki skrbi za red na pri-

reditvah 24. kilometer 25. ploščinska mera 26. majhen rak 29. kemični znak za nikelj 30. osebni zaimek (srednji spol) 32. prebivalec azijske otočne države 35. delavec, ki izredno veliko naredi 37. etiketa, nalepljen listek 38. prebivalca Kranjske 39. Andres Valdes 40. pesnik 41. poškodba na telesu 42. mik, dražest 43. kemični znak za natrij 44. mestna četrt v Hamburgu 45. avtomobilna oznaka za Makarsko 46. konica, špica 48. ime pisatelja

Fleminga 49. kemični znak za vanadij 51. pozen, zapoznel 53. rumenokljun ptič 54. dekle, ki pleše v zboru na sprevodih ali prireditvah

NAVPIČNO: 1. slovensko ime za

koroško reko Glan, tudi vrsta ilovice 2. vas v Podjuni v bližini Šentprimoža 3. rimski bog ljubezni 4. ime slovenskega pesnika Zajca 5. šahovski klub 6. slovenski znanstvenik, Prešernov prijatelj (Matija) 7. prebivalec Asirije 8. bedak, ponorel človek 9. obok, polkrog v višino 10. poveljnik 11. oznaka za ameriškega vojaka 12. zaloga živil za zimo 13. sij, lesket 16. kemični znak za mangan 18. starogrški del mesta z utrbami in templji 20. roman švicarskega pisatelja Aneta 24. ošiljen, špičast 27. sistematsko povpraševanje 28. ameriški igralec nemega filma (Buster) 31. glinasta piščal 33. kemični znak za aluminij 34. domača oblika ženskega imena Jožefina 35. 60 minut 36. Rihard Jakopič 37. visoka planota na Primorskem 38. domača žival 45. nekdanja ameriška filmska igralka West, tudi priimek znane violinistke (Vanessa) 47. Tone Kralj 50. prva in zadnja črka abecede 51. avtomobilna oznaka Kranja 52. Etbin Kristan

Rešitev iz prejšnje številke:

VODORAVNO: 1. POČITNICE 9. VRT 12. ETIKA (aritm-etika) 13. KOPALKE 15. ŠOLSTVO 16. IVA (zal-iva) 17. AKO 18. NALIK (k-l-i-n-a) 20. SOCIOLOG 22. OE (p-oe-t) 23. EXTRA 25. SIGNAL 27. NE 28. ATA 29. OREL (zn-orel) 32. PLANINE 33. ERA (M-era-n) 35. ROSS (Diana Ross) 36. NOŽ 38. LISTA (g-lista) 39. ARKADA (b-arka da ...)

NAVPIČNO: 1. PEŠAČENJE 2. OTOK 3. ČILOST (sporo-čilo st-aršev) 4. IKS (k-iks) 5. TATICA 6. IKONOSTAS 7. CO 8. EPILOG (l-epilo g-a) 9. VLAK 10. RV (Rdeči križ) 11. TERME 14. AVIGNON 19. ALIANS (premešano SANALIA) 21. ORA 22. OLE (b-ole-čina, prem. Leo) 24. XE 26. ARENA 28. ALOA 30. LOŽA 31. RAI 32. PRT 34. RL 37. OD (k-od-eks)

SAK-Rohrbach/Berg: 2:1

Legionar Škerjanec je bil najboljši igralec tekme in je svojemu pazniku skoraj vedno ušel

V tekmi, ki je bila na precej visoki ravni, je Slovenskemu atletskemu klubu v tekmi z Rohrbach/Bergom iz Zgornje Avstrije uspelo v nedeljo popoldne na domačem igrišču celovškega stadiona odnesti zmago in s tem važne tri točke. Tekma sama je bila zelo borbeno in slovenski atletiki so si zmago dobesedno prigarali. V 11. minuti je najboljši mož na igrišču, Škerjanec, iz prostega strela povedel SAK z 1:0, žogo je čudovito in občuteno poslal čez obrambni zid gostov iz Rohrbacha v mrežo, četrto ure zatem, v 26. minuti, pa je napadalec gostov Zach s silovitim udarcem z leve izenačil. Z golom v 39. minuti je Grujič SAK ponovno povedel v vodstvo in že tudi zagotovil končni rezultat. Kajti v 62. minuti je le prečka, ki jo je zadel Omerovič (v 72. minuti ga je zamenjal Lippusch), preprečila višje vodstvo domačinov. S tem zadetkom bi bilo konec trepetanja med igralci in navijači SAK, ki pa je tako trajalo vse do zaključnega žvižga.

Kajti moštvo iz Zgornje Avstrije, sicer novinec v regionalni ligi, domačinom z ničemer ni prizaneslo in si

je predvsem s svojo borbenostjo kaj hitro znalo pridobiti respekt na igrišču, kar pa ne pomeni, da so igrali nešportno. Rumeni kartoni, ki jih je sodnik Pözl dodal domačinom in gostom, so bili bolj sad zagnanih akcij kakor pa namernega nešportnega ravnanja.

Tik pred koncem tekme pa je vratar Adi Preschern z mojstrsko reakcijo ubranil zadetek gostov in s tem svojemu moštvo rešil zaslužno zmago.

SAK, čigar igralci so v nedeljo pokazali, da se znajo boriti do zadnje sekunde igre, in da jim pri tem ne manjkajo moči, je trenutno s šestimi točkami iz štirih iger na sedmem mestu lestvice. Naslednjo tekmo pa bo igral na tujem v Pöllau-u, čigar moštvo je s 4 točkami na devetem mestu. Če bo moštvo igralo podobno zavzeto kot v nedeljo, potem se bo SAK lahko tudi na Štajerskem veselil najmanj ene točke.

REGIONALNA LIGA

1. Wels	4	4	0	0	8:0	12
2. WAC	4	3	0	1	10:5	9
3. Leibnitz	4	3	0	1	5:1	9
4. Gratkorn	4	3	0	1	6:4	9
5. Voitsberg	4	2	1	1	10:6	7
6. Rohrbach	4	2	1	1	7:5	7
7. SAK	4	2	0	2	5:6	6
8. St. Florian	4	1	2	1	1:2	5
9. Pöllau	4	1	1	2	8:5	4
10. Esternberg	4	1	0	3	3:6	3
11. VSV	4	1	0	3	3:9	3
12. Pliberk	4	1	0	3	3:13	3
13. Austria	4	0	2	2	3:5	2
14. Trg	4	0	1	3	2:7	1

Postavi moštev:

SAK: Preschern, S. Sadjak, Kriwitz, L. Sadjak, M. Sadjak, Eberhard, Škerjanec, Smid, Ziehaus, Grujič, Omerovič (72. Lippusch)

Rohrbach/Berg: Miksiček, Sturm, Lindorfer, Auer, Fuchs, Hirschrodt, Schuster (76. Köglberger), Kehrler, Zach, Stalinger (55. König), Plank (85. Jell). / Sodnik Pözl

W. F.

Poseben ritualni običaj so predstavili na celovškem stadionu navijači iz Rohrbacha: njihov zastavonoša Hugo si je po izenačenju od samega veselja poveznil na glavo staro gasilsko čelado z alarmno lučko in v takšni »bojni opravi« ter v stilno zelo samosvojem teku in popolnoma zadihan obkrožil igrišče. Pri tem mu je črno-zelena zastava na čeladi hladila razgreto čelo.

Ostala koroška moštva v regionalni ligi:

V sredinski regionalni ligi sta od šestih koroških moštev bila minuli konec tedna uspešna le SAK in WAC iz Wolfsberga. Sploh večina koroških regionalnih ligašev, z izjemo SAK in WAC, v tej ligi igra vlogo dobavnikov točk. Kajti vsa štiri zadnja mesta na repu lestvice, od 11. do 14. zasedajo koroška moštva.

WAC, trenutno drugi z 9 točkami, je v klasičnem koroškem dvoboju v sobotni tekmi premagal Pliberk kar s 4:0. Beljaškemu VSV pa so v Voitsbergu naložili kar šest golov, kar seveda ni ostalo brez posledic v moštvo. Še v nedeljo je menežer Korei-

mann razrešil pogodbi z Drumličem in Schlatzerjem in kot dodatno pokoro uvedel kazenski trening. VSV ima tri točke. Celovška Austria, ki bi rada spet postala prvi naslov v koroškem nogometu, je v soboto zgubila na Štajerskem v Lipnici (Leibnitz) z 1:0 in morala bridko spoznati, da sta želja in resničnost dva različna pojma. Austria je po štirih prvenstvenih kolih s pičlima dvema točkama trinajsta in predzadnja. Moštvo iz Trga pa je na domačem igrišču podleglo moštvo iz Welsa (Zgornja Avstrija) z 0:2. Trg je trenutno z eno točko iz štirih tekem na 14. in zadnjem mestu.

PROFESIONALIZACIJA SŠZ

Odbor soglasno potrdil Ivana Lukana za poslovodnega tajnika

Na zadnji seji Slovenske športne zveze pretekli petek v Celovcu so člani glavnega odbora soglasno potrdili Ivana Lukana za novega poslovodnega tajnika SŠZ.

Ivan Lukan, dolgoletni aktivni član odbora, vodja šahovske sekcije SŠZ in novinar, je odboru hkrati predložil osnutek delovnega programa, ki predvideva profesionalizacijo SŠZ ter njeno uveljavitev kot strešno športno organizacijo slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Predsednik Marjan Velik je s tem v zvezi še poudaril, da je notranja reorganizacija SŠZ medtem v polnem teku, prav tako »anketa '96«, v katero so vključena vsa slovenska športna društva na Koroškem. Izsledki ankete bodo

mdr. osnova za temeljito razpravo o možnostih učinkovitejšega sodelovanja med včlanjenimi društvi Slovenske športne zveze in Slovensko športno zvezo samo. Predsednik Velik je še sporočil, da je državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu pri ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije dr. Peter Vencelj najavil svoj prvi uradni delovni obisk pri SŠZ.

sporoča, da se je preselila v nove prostore.

Nov naslov se glasi:
Slovenska športna zveza
Wulfengasse 10H
A-9020 Klagenfurt/Celovec
tel. 0 46 3/31 85 10
faks 0 46 3/31 85 06

PRVENSTVENA TEKMA

v soboto

7. septembra ob 17. uri

Pöllau - SAK

na igrišču v Pöllau-u

Vabljeni!

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 44

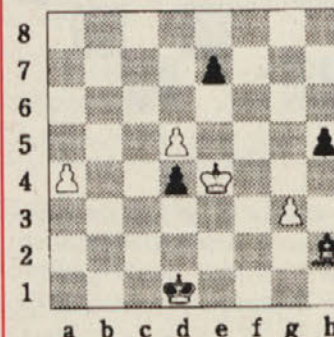
Papp - Rot / Nemčija 1925

Beli kralj se je uspešno spopadel s črnimi kmeti, vendar ga v nadaljevanju pri tem ovira črni lovec, ki se pripravlja, da onemogoči napredovanje belega kmeta na a liniji. Na potezi je beli, ki v na videz

izgubljenem položaju najde duhovito rešitev, in črni, ki ima prednost lovca, se mora sprijazniti z remijem.

Rešitev štev. 43

Edino upanje belega v rešitev je v prostem g kmetu 1.g7! Te1+ / na 1...Te8 2.Lh7 z remijem / sedaj sledi 2.Ld1! / slabo je 2.Ka2 Le5! in beli je v matni mreži / črni je pred odločitvijo in igra 2...Te8 / na 2...Td1:+ 3.Kc2! in beli dobi damo na polju g8! / 3.Lh5! Tg8 4.Lf7! Tg7: 5.g6!! Beli je ulovil črno trdnjavo, in s tem rešil tudi partijo. Poučen konec študije, ki si jo velja zapomniti!

Navijači SAK, med njimi smučar Daniel Užnik, so se vidno in slišno veselili zmage SAK